

О. В. Комарчук,
Інститут економіки і права, м. Полтава

СИСТЕМНІ УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ У ВИРОБНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК ТА МЕТОДИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Агропромислове виробництво є не тільки складною, але й динамічною видозмінною системою, основні складові елементи якої систематично удосконалюються і змінюються. Періодично виникають різні зміни і технології, докорінна перебудова виробництва, обумовлені новітніми науковими досягненнями.

Серед постійних завдань АПК є вдосконалення розміщення сільського господарства і переробної промисловості з метою усунення нераціональних перевезень сировини і готової продукції, забезпечення умов стійкого зростання і підвищення ефективності виробництва, якості продукції АПК. Більшість підприємств АПК як особлива форма економічного та соціального утворення є посередниками між ресурсами, що використовуються, і споживачами. Як частина корпоративного чи інвестиційного середовища організаційні форми виробництва діють в межах вільного ринку, конкуруючи з іншими товаровиробниками за ресурси та споживача. У багатьох підприємствах розвиваються підходи до управління за так званими слабкими сигналами зовнішнього середовища. У зв'язку з нестабільністю зовнішніх та внутрішніх умов діяльності вітчизняних товаровиробників розробка механізмів та методів подолання негативних факторів функціонування підприємства стає особливо актуальною.

На сучасному етапі розвитку теорії і практики використання методів економіко-математичного моделювання і оптимізації структури виробництва підприємств АПК важливим є застосування методів декомпозиції. Особливо важливе значення має декомпозиція складних керованих економічних систем і технологічних процесів у сільському господарстві, яка ще недостатньо вивчена.

Взаємовідносини реально функціонуючих процесів в економіці підприємств – це сукупність співвідношень (залежностей, зв'язків, відношень) між характеристиками цих процесів. Планування розвитку сукупності співвідношень на рівні підприємства складається із двох тісно взаємопов'язаних між собою етапів: перший етап – введення основних характеристик досліджуваного процесу і другий етап – розрахунок співвідношень між цими характеристиками з врахуванням кінцевої мети господарювання.

При економіко-математичному моделюванні процесів управління відтворенням агроресурсів необхідно визначити роль факторів, що

послідовно вводяться, оцінки їх комплексних взаємозв'язків, які спрямовані на забезпечення кінцевого результату.

Одним з реальних напрямків розвитку підприємницьких “начал” на сьогодні є трансформація особистих підсобних господарств населення в товарні фермерські господарства. При цьому важливо зазначити, що такий шлях створення фермерських господарств за змістом є капітало- та ресурсозберігаючою формою фермерства, оскільки певний стартовий капітал, засоби виробництва, інфраструктурні зв'язки та соціальна база розвитку вже виявились зайняті, а виробничий цикл може здійснюватися тільки в режимі стійкого відтворення. Так, у значної частини фермерських господарств України поки що немає достатньої матеріально-технічної бази, що необхідна для розвитку спеціалізованого виробництва на розширеній основі. Потрібно також розробити на національному рівні спеціальну програму сприяння залученню індивідуальних, фермерських господарств та інших товаровиробників у систему інтегрованого виробництва, забезпечення реконструкції та модернізації бази переробних галузей з метою їх об'єднання в єдину систему агропромислового господарювання.

Характерною особливістю сучасного розвитку технологічних процесів в землеробстві та тваринництві є створення автоматизованих систем управління цими процесами за допомогою економіко-математичних методів та ЕОМ. У зв'язку з цим розроблений підхід оцінки технічного та технологічного рівнів виробництва може бути використаний не лише в режимі оптимізаційних задач лінійного програмування. При введенні в модель додаткових спеціальних умов задача набуває властивостей імітаційного процесу. Особливістю моделювання системних управлінських рішень на рівні окремих технологічних процесів є те, що перехід на економічні методи управління включає застосування різних механізмів товарно-грошових відносин. Одним із важливих механізмів є ціновий, за допомогою якого створюються умови для забезпечення еквівалентності обміну товарів різних галузей народного господарства та АПК.

Особливістю розробленого підходу є те, що досягнення оптимальної політики витрат при програмуванні врожаю в окремих технологічних періодах здійснюється не на основі єдиної економіко-математичної моделі, а при допомозі комплексу спеціалізованих економіко-математичних моделей.